

ВСЕСВІТ

1934

J. 6176

ЦЕНТРАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ БІБЛІОТЕКА

В = С = Е = М

ГОСУДАРСТВЕННЫМ
КООПЕРАТИВНЫМ И
ЧАСТН. ОРГАНИЗАЦ.

**Запомните, что самые ЛУЧШИЕ
и ДЕШЕВЫЕ ЗЕРКАЛА**

имеются на вновь открытой государ-
ственной зеркальной фабрике

„Красный зеркальщик“

при Харьковском Комборьбесе

Адрес: Дмитриевская 29, телефон 46 51

1-я В ХАРЬКОВЕ СПЕЦИАЛЬНАЯ
ЛАБОРАТОРИЯ

„ДИЕТИЧЕСКОЕ ПИТАНИЕ“

Натуральные, лечебные, очи-
щенные и профильтрованные

ПИВНЫЕ ДРОЖЖИ

ЕЖЕДНЕВНО СВЕЖИЕ
(жидкие и в таблетках)

Вернейшее средство от малокровия,
фурункулеза, чирей, прыщей, нарывов,
худосочия, неврастения, кишечных и др.
заболеваний. Признано лучшими про-
фессорами Ленинградск. клиник и больниц.

— Отпускаются —

по рецептам и без рецепта врача.
Харьков, ул. Свердлова, (б. Екатерино-
славская) № 19. Иногородним высыл.
в таблетках не менее 12 трубок при
заказе в 2 рубля.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ МУЗ. ТРЕСТ МУЗПРЕД

Харьков, отд. площ. Тевелева, № 7, тел. 35-09

Получены концертные ПИАНИНО

Настройка, ремонт, экспертиза и перевозка

Магазин ул. 1 мая, 11

ГРОМАДНЫЙ ВЫБОР народных инструм.:
гармонии, гитары, домры, балайки,
манголины, оркестры. Граммофоны, пла-
стинки, иголки. Вся продукция собствен-
ных фабрик

ДОПУСКАЕТСЯ РАССРОЧКА

Иллюстрированный прейскурант высылается за две 8-коп марки

МУЗЕЙ ОСТАЕТСЯ НА КОРОТКОЕ ВРЕМЯ

Сергиевская пл., № 3 (Московские ряды)

ЕЖЕДНЕВНО

с 10 ч. утра до 11 ч. вечера

ОТКРЫТ ПЕРЕДВИЖНОЙ НАУЧНО- :: ПОКАЗАТЕЛЬНЫЙ ::

МУЗЕЙ

ЦЕНА ЗА ВХОД: в отдел по анатомии 20 коп.
в отделы: по истории, мифоло-
гии, этнологии и испанской
инквизиции 20 коп.

ЭКСКУРСИЯМ СКИДКА—ОТ 40 ДО 70%

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

Р. В. Р.

І. С. Ушлихт

К. Є. Ворошилов

С. Р. С. Р.

С. С. Каменев

Г. К. Орджонікідзе

М. Н. Тухачевський

А. С. Бубнов

С. М. Буденний

А. М. Постніков

П. І. Баранов

Р. А. Мукович

О. І. Сторов

ЦЕНТРАЛЬНА

10 РОКІВ на стороні

Нарис А. Розена

ДЕСЯТЬ років тому—Рада Народніх Комісарів підписала декрет про організацію регулярної Червоної армії.

Ця єдина в світі армія народилася в бурхливі роки громадянської війни. Герої—червоноармійці загартувалися в них, міцніли, набуваючи бойового досвіду й практики.

Тисячами верстов зміряються бойові шляхи бойців—червоноармійців. Вони побували і на холодній півночі і в випалених сонцем степах півдня, в кавказьких горах і в сибірській тайзі.

І там і тут ще зовсім молодою, погано озброєною, Червона армія ставала до бою з дуже добре вимуштрованими салдатами ворожих армій.

І—перемігала.

ДО ЮВІЛЕЮ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

Фото „Рабіс“

Т.т. Петровський, Фрунзе та Ейдман на параді Всеобуча в 1923 році

Славні сторінки бойових днів Червоної армії кров'ю вписано в історію. Вони нагадують нам про суворі часи боротьби за країну Рад. Вони нагадують нам про великі перемоги легендарних героїв напівроздягненої і напівголодної армії робітників та селян, що стали для свого визволення під червоні прапори революції.

Червона гвардія—це вона була родоначальницею Червоної армії. Жовтневий переворот створено, але цього замало. Треба утримати владу у своїх руках.

Робітничі дружини стихійно виростають в усіх містах Радянської Росії. Ці робітничі полки і батальйони на швидку формовані і мало навчені військової справи, повинні були витримати перші удари контр-революції.

На Дону генерали Алексєєв, Корнілов і Краснов формували офіцерські полки.

Україна в руках Петлюри, що теж організує банди для боротьби з Радянською владою, а в Сибіру генерал Семенов формує контр-революційні відділи.

Чимраз більше звужується кільце ворогів навколо повстаючої країни.

Україна. Країна золотих полів і кучерявих лісів. Докотилася і сюди жорстока хуртовина війни. Багатий глитай сперся на інтервента і Україна покритася широкою сіткою бандитизму.

Минули роки громадянської війни: 1917, 1918, 1919, 1920, 1921.

Частомінялася влада на Україні.

Центральна

Рада, Петлюра, гетьман Скоропадський, Денікін, Врангель, интервенти: німці, французи, греки, муні. І бандитизм: Махно, Григор'єв, Мордовин, Козир, Коцунь, Ангел, Зелений, Заболотний і багато інших некоронованих батьків та отаманів.

В центрі боротьби за владу робітничий клас—Київ. Коли луна жовтневого грому докотилася до Києва, міський пролетаріат узявся за зброю. Червона гвардія до того часу нараховувала зовсім шість тисяч чоловіка. Почалася боротьба жорсткого шперта.

Штурмом брали червоногвардійці кожну будівлю.

Підпору Керенського—юнкерів—перемогли. Але Центральна Рада по-зрадницькому використала перемогу. На сцену виступають українські полки. Влада в руках української контр-революції. Починається громадянська війна на Україні.

Дін. Генерал Каледін, організатор контр-революційних сил. Підпора—донське козацтво. Білогвардійці насуваються на захід і північ. Зайнято Ростов—Дін, Митрофаново, Дебальдєво, Краснов хазайнує в Донбасі. А за ним приборі підіймаються хвилі погромів, розгромів радянських організацій. Каледін загрожує Україні, на боротьбу з ним вирушають найкращі червоногвардійські відділи: „Перший Харківський“.

ДО ЮВІЛЕЮ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

Розен

Т.т. Буденний, Фрунзе й Ворошилов розглядають карту військових дій

ський Відділ". Боротьба розгоряється на руднях Дон-
у України стихійно ростуть червоногвардійські відділи.
допомогою червоногвардійців з півночі розгромили

Центральна Рада.

Бой з нею почалися в Харкові а за ними вогнем
Полтава, Київ. Тимчасові перемоги.

В Києві проти Центральної Ради повстали робітники—арсе-
нальці. Вони мужньо вмирили на барикадах.

Ступнево військо Ради (петлюрівці) обложило арсенал. Ар-
сенал було оточено з усіх боків. Ураганний обстріл героїського
заводу. Петлюрівці пускають запальні набойі. В арсеналі—пожежа.
Арсенальці відрізали від зовнішнього світу. І знову—зрадниць-
кий ніж у спину героїв. Петлюрівці запропонували арсенальцям
здатися. За це—подарунок:

— Життя!

Арсенальці здалися. І як тільки
вони склали зброю, над ними було
вчинено дику розправу. Затанцю-
вала смерть.

І горстку сміяків—було роз-
стріляно. Всіх до одного.

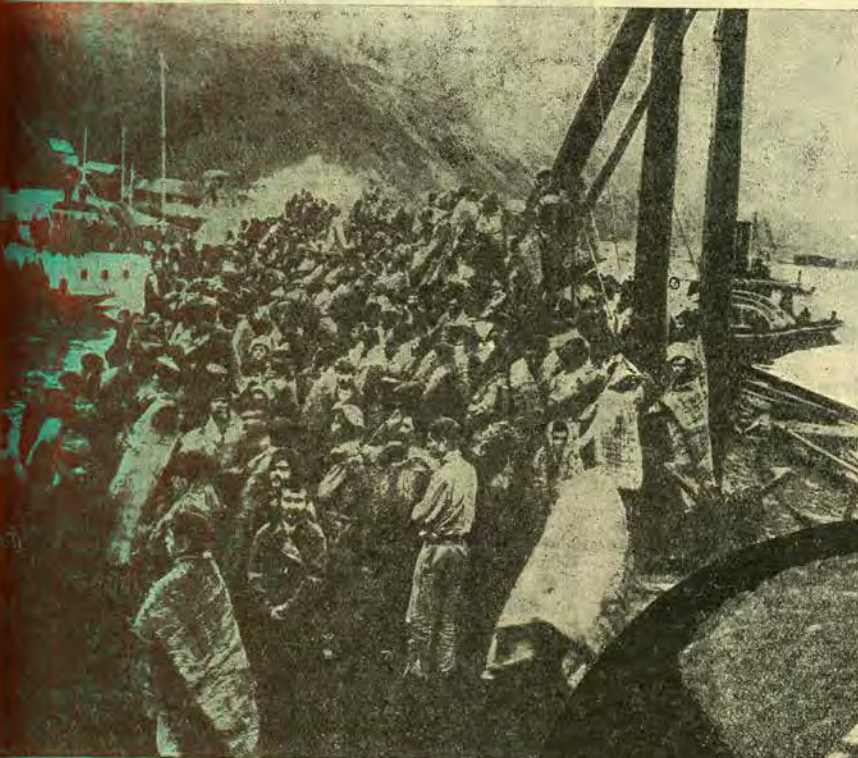
Коло стін арсеналу українська
буржуазія розправилася з червоно-
армійцями — робітниками так, як
французька — з паризькими кому-
нарами.

— Це пам'ятні січневі дні
1918 року.

**

А в Радянській Росії в цей
час пролетарська революція готу-
вала бойові сили. В Росії органі-
зувалася нова, регулярна єдина
в світі робітничо-селянська Черво-

„Рус-фото“

„смерти“ з 420 полоненими червоноармій-
Відбито її у чехо-ловаків, в жовтні 1918 р.,
в м. Сарапул, на річці Камі

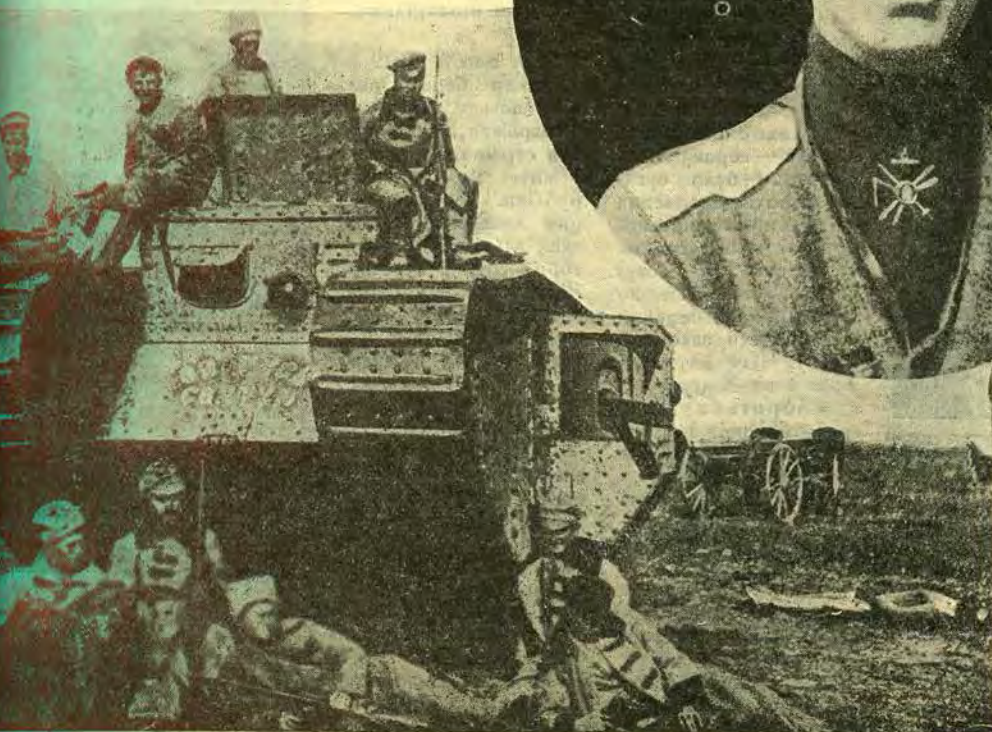

Барон Врангель

на армія. Країна готу-
валася дати відсіч несчи-
сленним контр-револю-
ціонерам, що завіхали на
нашу республіку.

Цю дату запам'я-
тайте:

— 28 січня 1918 року
Рада Народніх Комісар-
ів видає декрет про
організацію Червоної
армії на добровільних
принципах. І через 25
день—23 лютого—було
вже утворено перші ре-
волюційні полки Черво-
ної армії.

Танк білих, відбитий Червоною армією підчас розгрому Врангелівських армій

ПРОВОДИРІ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

Ж. Ф. Зонберг. Ком. Н стр. корп. Герой розгрому Петлюр. банд на правоб. Укр. Нагор. 2-го орд. Черв. Прап.

В. І. Дмитренко. Ком. Н кінної дивізії. Нагороджений двома орденами Червоного Прапора

К. Нейман. Ком. Н стр. корпусу. Нагороджений двома орденами Червоного Прапора

П. П. Григор'єв. Ком. Н дивізії „Черв. Козацьк.“ з організаторів кінноти України

І. Н. Дубовий. Командир Н стр. корпусу. Один з організаторів Черв. Армії на Україні. Нагор. орд. Черв. Прап.

Перше бойове хрещення Червона армія здобула в боях з німцями.

Потім бойцям — червоноармійцям довелося битися з німецьким військом і з бандами Краснова та з добровольською армією Деникіна.

* * *

І ще були вороги. На весні 1918 року японці захопили Владивосток. Влітку — англійці захопили Мурман і Архангельськ. Вони ж захопили на Кавказі — Батум і Баку. А французи готували виступ чехо-словаків.

Чехословацький корпус — сорок тисяч багнетів — було організовано із захоплених у полон австрійської армії — чехо-словаків. На весні 1917 року, замість поїхати до Франції на німецький фронт — чехи захопили Пензу. Чехи йдуть на Урал і на Волгу.

Боротьба стає серйознішою. І тоді ракеткою спалахнув заклик партії і уряду: — Всі на фронт!

Червона армія повинна повністю не тільки добровольцями. В Україні оголошено військовою повинністю. Трудящі пішли на оборону Радянської країни.

І виростали відділи в полки дивізії й армії.

До зими — Волгу визволено від ворогів. Чехів відкинуто за Урал. Перемоги і на півдні: в боях з донським отаманом Красновим Червона армія з честю виходить переможницею.

А в Україні німці теж тікають. Розбуджені дзвоном революції вони поверталися додому. Влада знову в руках Петлюри. Але Червона Армія розгромлює його банди і в кінці грудня 1918 року регулярні частини Червоної армії беруть Харків і слідом за цим більша частина України стає радянською.

Вороги виростають, як гриби. На зміну чехам Колчак. Він насувався з Сибіру. Під натиском великих рога частини Червоної армії відходили. Волга й Урал в руках білогвардійців. Але на початку літа Червона армія очунивши після удару і підтягнувши свіжі сили — перешла рішучий наступ. Волгу й Урал знову вирвано з рук білогвардійців. Переслідуючи ворога, Червона армія в Сибіру над Колчаком грандіозну перемогу. 8-го березня 1920 року Червона Армія бере Иркутськ, де захоплює колчаківський штаб з Колчаком на чолі. Сибір визволено від білогвардійців, а самого Колчака розстріляно.

* * *

В жовтні 1919 р. Деникін бере Орел, посувається на Тулу і загрожує Москві. Це був страшний момент у житті молодого республіки. Білогвардійцям лишалося до Москви всього лише півтори сотні верстов. Здавалося, що немає сили, що могла б затримати хвилю білих, що котилися до Москви.

Але ця сила знайшлась. Весь тил Червоної армії допомагає їй.

В Червоноармійські частини вливається багато комуністів. На фронт вирушають свіжі резерви, що підбадьорили передові частини. Були гарячі бої.

Уже Орел у наших руках. Одне місто по одному забирає Червона армія в білих. Білогвардійці зазнали рішучого удару і починають відступати на південь.

М. М. Криворучко. Ком. Н стр. корп. після смерті т. Котовського. Один з його помічників в боротьбі з бандами Нагор. двома орденами Черв. Прап.

ДЕСЯТЬ РОКІВ ТОМУ

„Рус-фото“

Реввійськрада 1-ої Київної Армії. Т.т. Ворошилов, Буденний та Мінін

влі 1920 року майже всю Деникина розбито. Десятки полонених, багато сотень гармат перешли Червоній армії. Україна майже весь Крим вільний від білогвардійців. Лише невеличка частина деникинської армії лишилася в південному

часом генерал Юденіч сформував армію на естонській території, відійшов близько до Ленінграда. Частини 7 дивізій і вони швидко відходять. Уже в семи верстах од Ленін-

град Червоною армією пролунав гук. На фронт поплили нові частини: батальйони, роти матросів, курсантів. Населення міста вийшло на фронті пожвавлення. Червона армія з новою енергією перешла в наступ і в результаті повний перемоги Юденіча.

* * *

влі 1920 року поляки без оголошення починають бойові дії на півночі. Бойці прийняли з поляками бої. Поляки беруть Житомир, багато інших міст. Майже вся західна Україна в їхніх руках. Польща й Англія допомагають полякам грошима та військовою технікою.

Коли на фронті з'явилася Червона армія Буденного, весь фронт проти Польщі переходить у наступ. І тут наші воїни буденовці показали чудеса. Буденовці захоплюють Брест-Литовськ, Білосток і переступають кордони

з таким переможним тріумфом червоне військо підходить до Варшави. Поляки вперто обороняють свою столицю. Опрацьовані від ударів Червоної армії і зосередивши величезні сили в тилу, поляки підготували удар проти червоних частин. Червоні генерали допомагають полякам проробити цю операцію в середині серпня польська армія зі свіжими силами переходить у контрнаступ.

З'явилася стомленість Червоної армії. Стомленість від безперервних боїв і переходів. Не було звідки черпати свіжі сили, бо на південному фронті був ще один ворог—барон Врангель.

Фото „Ратан“

Т. Дехтярьов
Член Реввійськради УСРР

Наша армія відступила від Варшави. В листопаді починаються мирні переговори з поляками, а потім і мир.

* * *

Залишки деникинської армії укріпилися в Криму. Ними командував генерал Врангель. Його армія була озброєна за останнім словом техніки. Партія і влада вирішили остаточно довести останнього ворога. В кінці жовтня на врангелівський фронт перекинули з

польського фронту великі сили червоних частин і Червона армія переходить у загальний наступ.

Сім днів жорстоких боїв тривали, як сім довгих тяжких років. Чим раз ближче Врангель підходить до Чорного моря.

Тоді—на Сиваші, під Перекопом, на Чонгарі—в місцях найупертіших боїв за Крим—загинули тисячі червоних бойців, кращих синів робітничо-селянської Червоної армії Врангеля було остаточно розбито. Останнього ворога добито.

* * *

Ще в дні фронтів, коли Червона армія билася з регулярним військом, часто доводилося з фронту знімати бойові частини, щоб придушувати бандитські та глитаївські повстання. Бандитизм ріс і місцями. Особливо на Україні. Скільки було батьків та отаманів?

Одним із головних ворогів Червоної армії на внутрішньому фронті був Махно. Кілька разів він зі своєю армією переходив на бік радянського війська, але незмінно починав бойові дії проти Червоної армії. До середини 1921 року Червона армія ліквідувала великі банди. Махновців було розгромлено. Сам Махно втік до Румунії. А дрібні банди теж ступнево ліквідувалися червоноармійськими частинами.

* * *

Північ—південь—схід—захід! Скрізь були вороги. І на всі чотири сторони розвіяно їх.

„Рус-фото“

Тов. Богат, дочка брянського робітника-героя громадянської війни. Закінчила Академію Генштаба. Зараз відповідальна робітниця жінвідділу ЦК ВКП(б)

ТАНК

Нарис Е. К.

ПЕРШИЙ танк з'явився у Франції на річці Соммі, 15 вересня 1916 року. А 20-го листопада 1917 року вже 350 танків у світанковій тумані тихо перелізли під Камбре „Гінденбургівську“ лінію шандів і забезпечили Антанті перемогу за таких умов, коли без цієї нової зброї справа напевне повернулася б цілком інакше.

Своєю масивністю, рухливістю і руйнацьким чиненням танк одразу завоював собі загальне визнання, як одна з основних машин майбутньої війни.

Так у двадцятих роках нашого віку здійснилася давня мрія гнобительських клас хижачьких держав—рабувати слабших зза рогу, зза укриття, мрія про рухливу фортецю.

Першу звістку про таку рухливу фортецю зустрічаємо в записках хінця Сун-Це за 12 віків до Христа, де він оповідає про військовий віз, ніби скриню на чотирьох колесах, звану „Лю“. В „Лю“ вміщалося дванадцять чоловіка. Тим що не згадується

Мал. 2. Шотландський військовий віз другої половини XV віку. Рухачька сила—сховані всередині коні. Вгорі містяться вояки і дві легких гармати

про коні, то можна думати, що машину цю рухали люде корбями. Стіни „Лю“ оббито було шкірою, і вживано було її як для оборони, так і для наступу. Часто ж „Лю“ посилали і в розвідку.

В пізніших хінських літописах про „Лю“ не згадується. Ідея рухливої фортеці знову виникає вже в античній культурі, в образі так званих штурмових веж (мал. 1). Це були важкі будівлі, і їх підкочувано до стін міста для безпосередньої атаки оборонців на стінах і для пробивання стін анизу тараном.

Ксенофонт, розповідаючи про бій під Тимброю в 554 році до Христа, змальовує вози з вежами, звідки вояки стріляли з луків. Ці вози були в армії перського царя Кіра.

Як штурмові в-жі так і ці Кірові вози були регресом відносно хінської „Лю“, бо їхня рухачька сила—люде чи тварини—не була захищена.

Так само не були танками й бойові слони. Ця „надкавалерія“, що в античному світі була рівнозначна сучасним танкам, зійшла з кону військової історії після перемоги греків Римом.

Натомісць почав розвиватися панцер. Європу опанував закутий у залізо лідар, грабіжник з широкого шляху, опора феодалного ладу. Але огнеспальна зброя скинула лідаря з коня, і тут виявилось, що вага його панцера не дає йому рухатись. Тому ідея хінської „Лю“ воскресла знову.

В 1395 р. якийсь Конрад Кізер вигадав і збудував пересувну військову скриню на 100 чоловіка, рухану з сере-

дини самими вояками. Це була справжня фортеця, але дуже неаграбна.

Далі, в 1456 і 1471 році в актах шотландського парламенту описано ці скрині в змінній формі. Пересовують їх уже сховані в скрині коні, а над кінцями містяться вояки і дві легких гармати (мал. 2).

Проблемою рухливої фортеці цікавився і славетний Леонардо да Вінчі в 1482 році, і сто років згодом Джон Непір, відомий складач логаритмічних таблиць. Але в справу нічого нового істотного внесено не було—аж до початку двадцятого віку.

В 1900 році англійці будують панцерний блокгауз на колесах підчас з бурями (мал. 3). З цього блокгаузу, що мав бути пересуваний волами, починається перелом, тут уже видно перевертання модерної техніки.

В 1904 році в цей блокгауз вміщено було мотор, і став встав перший панцерний автомобіль, що через чотири роки мав швидкість 12 миль на годину.

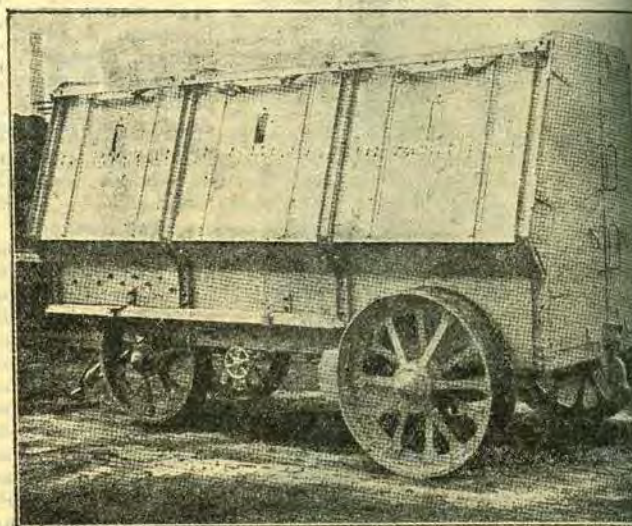
Того ж року майор Доногю вигадав гусільну ходу для танкових автомобілів і тракторів, щоб можна було їхати по кому гоунті. І так склалися всі елементи сучасного танка, не було б іще його остаточно скомбіновано, коли вибухнула через шість років божевільна імперіялістична війна.

В 1915 році першого танка збудували в Англії Вілсон і сер Вільям Тріттон. А через два роки він виграв під Камбре, розкривши нову сторінку в історії імперіялістичної війни (мал. 4).

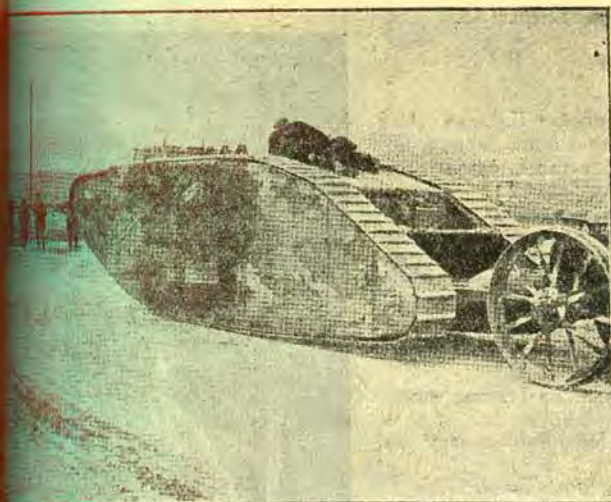
Минуло дев'ять років. Нова зброя чим раз удосконалюється. Кращим танком буде найхутчіший. Дев'ять років тому він

Мал. 1. Штурмова вежа з античних часів. На колодах підкочувано до стін облогового міста; з її галерій ворог нападав на стіни міста, тим часом як зісподу тараном руйнували самі стіни

Мал. 3. Пересувний блокгауз, збудований у 1900 році англійцями для повойовання бурів. Його мали перевозити волами

4. Перший англійський танк, що з'явився на полі бою — перше у Франції на річці Соммі 15 вересня 1916 року

визнав вісім миль хутко за годину. Тепер швидкість перевищила по дві (мил. 6).

виробництва не шкодує грошей на розвиток танка. Причому розуміла: майбутня війна буде вся механізована, дасть перевагу чисельно великим гурткам фашистів пролетарською масою, що виступить революції. Уже в 1933 році будинки Берліна труїть від танків, що дефілюють вулицях столиці соціалістичної республіки, зв'язуючи собою кортежі з великими автами, набитими демократичною полі-

тика — чудова зброя проти старських барикад. Єдина ознака прикмета її — все ж швидко хуткість. Отже буржуазія і тут дав собі раду: французький уряд культивує панцерний мотоцикл з кулеметом. Це — виключно для асфаль-

тових вулиць столиці буржуазного світу, бо на побити такими гарматами боевищах такий мотоцикл просто не

має хочемо миру. Військово-господарський союз пролетаріату з селянством — це перша в світі держава, абсолютно позбавлена імперіалістичних заборчих тенденцій. Феодали, поміщики — жили з визиску, з грабіжки трудящих. До баринів спонукала їх підбивати під себе якомога більше число трудящих. Звідси повставали війни, що не зникають доти, доки влада буде в руках гнобительської

класу. Натомість пролетаріат і селянство ніколи не мали баринів і тільки кров'ю платили за здобуте рідною гнобильною класою право визискувати ще й чужих трудящих.

Пролетаріат — єдина мирна класа в сучасному суспільстві, а й творче-працьовита та хазяйно-владна. Свідок цьому — 7 років мирного життя СРСР, що ми знаємо під знаком енергійної відбудови розваленого буржуазно-імперіалістичного народнього господарства, той будівничий патос, що його відчуваємо всі ми, вступивши в епоху великих змін — як Дніпрельстан, нові заводи, нові шляхи, нові культурні установи.

Цей патос і хуткий темп поступу роблять наше життя щирим і змістовним, як ні в одній капіталістичній державі.

І єдине, що труїть нам нашу життєрадісність, — це наше капіталістичне оточення, що гарячково готується до масової навали на нас, до нищення влади робітників і селян.

Не так давно на доказ своєї мирної природи ми пропонували хижакам імперіалізму загальне повне роззброєння. Але вони поховали нашу широкую пропозицію, без обговорення одіславши її на три місяці, щоб згодом якось взагалі спекатися її. Цим імперіалісти довели, що їм пострібен не мир, а грабіжка. Рабувати вони хочуть нас. Ми це знаємо і розуміємо.

В тім разі, коли війна спалахне десь між самими хижакими, ми зробимо все, щоб пожежа не перескочила на нас.

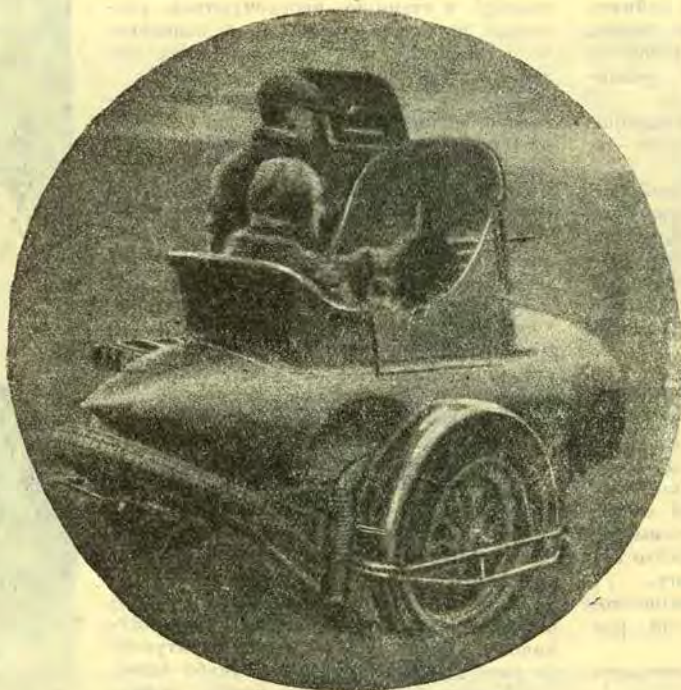
Коли ж імперіалісти накинуть нам війну, — вона справді стане останньою.

В той час, як армія імперіалістів розкладатиметься класовою боротьбою, коли багнети поневолених пролетарів повертатимуться проти капіталістичних генералів, — наша Червона Армія боротиметься за свідому справу — за фабрику, за землю, за владу трудящих. І боротиметься не сама, а в нерозривнім єднанні з усім нашим озброєним трудящим народом, згуртованим під єдиним керівництвом світової комуністичної партії та Радянської влади своєї соціалістичної батьківщини.

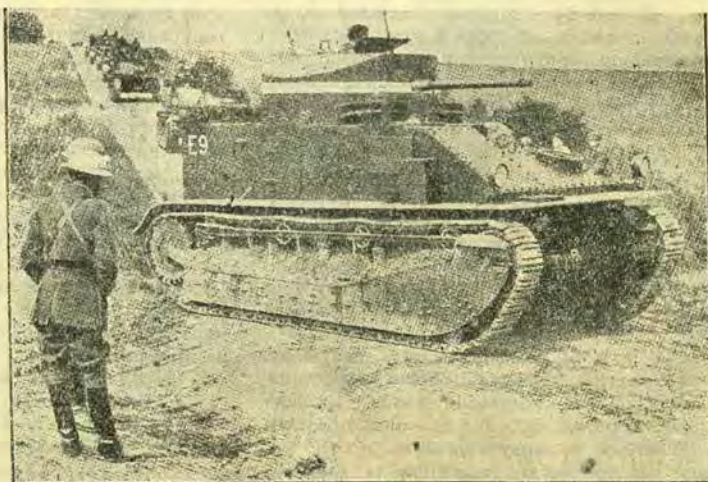
Величезні суми витрачає буржуазія на підготовку війни проти нашого Союзу і на криваву розправу з власним пролетаріатом, коли він повстане в оборону СРСР, соціалістичної батьківщини. Але всі ці грошові витрати на найудоскона-

леніші машини для забезпечення класового панування — ніщо проти того глибокого процесу пролетарського самосвідомлення, що день-у-день наростає серед широких мас трудящих по капіталістичних державах. В слушний час не одна танкова ескадра, не одна аеропланна ескадриля перейдуть на бік повстанців, зруйнувавши останню надію буржуазії, надію на механізацію армії. Коли б це було інакше, наше капіталістичне оточення вже давно пішло б на нас війною, не зважаючи на те, що й у нас є чим одбиватися.

Це треба ясно розуміти кожному громадянину нашій вільній робітничо-селянській республіки.

Мал. 5. Французький панцерний мотоцикл з кулеметом, збудований спеціально для вуличних боїв з робітничим

Мал. 6. Останній французький хуткохідний танк, що має хуткість понад 16 миль на годину

Нарис „ЧЕРЕПАХА“ тов. Якіра

(Бувальщина)

ПАНЦЕРНИЙ потяг звався „Черепиха“... Він справді був схожий на велику темносіру черепаху в плямах,—плямах од скалок ворожих набоїв і куль.

Він пішов в останню хвилину з румунського фронту. Пішов тоді, коли зрадник Щербачов віддав нашу румунську армію на знуздання і роззброєння, спонукаючи битися за чужу руському робітничові й селянинові, що прозрів, справу.

„Черепиха“ підвести не пощастило. Вона почула небезпеку: не дарма на ній не було жодного зрадника,—на ній були лише революційні робітнички й селяне, що виставили з потягу вже в перші дві все чуже.

Отже „Черепиха“ пішла і почався довгий, тяжкий славетний шлях. Спочатку Дністер—постоянка, спроба вигнати румун із захопленої Басарабії, з тимчасовими перемогами і незмінними втратами; довгий шлях через Україну, майже зайняту німцями,—шлях із безперервними боями, відбудуванням порваних мостів і новими втратами. Потім Дін, і нарешті, радянський Вороніж, радянські Ліски.

Короткий перепочинок, малий поспішний ремонт, і нова бойова робота—на красноєвські і дудаковські банди.

Потягом командував мій добрий старий товариш Михайло Бабаєв. Міцна була людина, міцний робітник—більшовик.

Я знав багато потягів. Були і дисципліновані, були і „вольні“, але ніде в той період не було такої міцної, свідомої більшовицької дисципліни, як на „Черепасі“.

На ній люде знали чітко і певно на що йдуть, за що б'ються. Це був потяг справжніх більшовиків.

Між станціями Алексиково і Ярижинською лінії Вороніж—Царциня, лінії, що нею посланий Центральним Комітетом тов. Сталін постачав кавказький хліб і скот голодним, змученим російським робітничим центром—загинув Михайло Бабаєв, командир і вихователь потягу.

Між цими станціями найчастіше козаки псували містки, перериваючи рух харчових ешелонів на Москву.

На однім із таких містків вони дали бій потягові.

Місток було зірвано, навалени колоди перешкождали поворотній путі. Вилізти з башти, розібрати колоди не можна, вбивають. А наша куля закріпленою в башті кулемета не бере. Близька дуже, стрімка, вогонь недійсний. Сигналізацію пірвано, командувати з башти неможна. Але командувати треба, треба рятувати потяг.

Бабаєв пробирається з командирської башти на паротяг, встигає пройти, віддати розпорядження і—вмирає. Розпорядження він віддав спокійно, упевнено і ніхто з паровозної прислуги відразу і не зрозумів, що по дорозі з башти Бабаєв дістав смертельну кулеву рану.

Він умер. Команда люта, осатаніла, ще більше підтягнута смертю командира, виконала його останній наказ. Вийшла з башт, розгромила відділ козаків. Шлях відновлено і знову ешелони...

Багато—багато ешелонів із хлібом і скотом у рудих вагонах продовжували свій шлях на Москву, Пітер, рятуючи від голоду й виснаження робітничків та Червону армію.

Після смерті Михайла Бабаєва „Черепиха“, що назвалася його іменем, ще більше стиснулася, підтяглася, замкнулася якось у своїх мертвих баштах.

Вона виконувала найтяжчі завдання. Коли потрібен був не простий хвилиний героїзм, а свідома видержка, тривалість, піднесення і певність виконання, бойова ділянка вперед знала, що завдання одержить „Черепиха“ імени Михайла Бабаєва. Ми, салдати ділянки, через те не дивувалися наступному.

„Черепиха“, пішла на [тяжке самотійне завдання.

Від Лісок на Поварино звязку не було.

Дві ділянки були роз'єднані.

Калач—Талову займали козаки.

Зв'язок потрібен був за всяку ціну. Відновити його послали „Черепиху“.

Кілька днів відомостей не було, потім селянські чутки, що з села в село, зі станиці в станицю перекочуються, розповіли про героїчну смерть більшовицького колективу, про найвідважніших людей...

Знову підрив містка, за що заплали смертю козаки підривники, і в тилу місток було висаджено в повітря.

Між двома підривами на колії ходив, а потім кидався спочатку успішно й повільно, потім чимраз швидче панцерний потяг. Три дні руху назад і вперед: три дні шаленого вогню по пристрелених козаками точках шляху.

„Черепиха“ викидала, випльовувала і вдень і вночі набої та кулі. Стріляли і гармати і кулемети, але на цей раз козаки поставили собі спеціальне завдання і мали для виконання його досить сил,—завдання вбити „Черепиху“.

І вбили.

Але вбили не так, як гадали...

Чим раз частіше козацький набій, пущений прямою наводкою, прориваючи броню, вбивав людей; чимраз частіше паротяг зазнавав пошкоджень. Набої, патрони виходили.

Діл-машиніст Гаврилич, старий робітник—більшовик, по-своєму, по-робітничому, бачив тільки один порятунок: не дати „Черепасі“ зазнати ганьби здачі.

Ховати—так ховати з честю, та так, щоб свої, згадуючи, молодих навчали загартування, а білі, згадуючи, тремтіли і поховали...

На третій день безперервного вогню і бою, коли безпорадність була очевидна, Гаврилич дав повну ходу і з ускоосу... під зірваний міст... пустив „Черепиху“.

„Черепиха“ вмерла, вмерла і вся команда, в баштах зачинена.

Під мостом лежав труп героя—колективу... мертві люде, залізні листи броні, розгорнутий паротяг і площадки.

Ось що несли сільські станичні чутки. Ось що розказав покалічений, напів мертвий кочегар з паротягу, підібраний нами через тиждень.

Це був єдиний живий очевидець...

Добре чи погано зробив старий робітник Гаврилич? Тоді, в гарячий, героїчний час, говорили, що добре, сильно, що вчинок Гаврилича був одним із перших каменів, що на них будували будівлю могутньої армії,—будівлю самовідданости, загартування й віри в неминну остаточну перемогу...

Тов. Якір, Командвійськ УВО, голова Реввійськгради УСРР—робить доклад на червоноармійському зібранні

Зайонський В. П.
РВР. УВО, Нарком РСІ

Стгоров О. І.
Чл. РВР. СРСР. Комвійськ.
Білор. окр.

Ейдеман Р. П.
к. помкомандвійськ України
Нач. Військ. Академії

Котовський Г. І.
к. ком. кав. Бесарабськ. корп.

Мулін В. М.
Ком. N стр. корпусу

Примаков В. М.
Орг. Червон. козац. на Укр.

Квятек К. Ф.
Ком. N стр. дивізії

Кімундніс А. Г.
Ком. N стр. дивізії

Каширін М. Д.
Пом. комвійськ України

Барінов О. І.
Пом. ком. N дивізії

Штромбах Я. Г.
Ком. N стр. дивізії

Демічев М. П.
Ком. кав. див. Черв. козацтва

— ELABORATION —

Гарьковий І. І.

Нач. команд. упр. Роб. Сел. Чер. Армії; к. комкор. на Укр. Представлений до нагороди двома орденами Черв. Прапору

Лебедєв П. П.

к. генерал-майор, в Черв. арм. добровільно з 1918 р. Тепер начштаба та помкомандвійськ УВО нагороджен. орденами Черв. Прапору

Борисенко А. М.

Начальник школи Червоних старшин. Нагороджен. двома орденами Червоного Прапору

Ткачев І. Ф.

Командир Н стрілк. дивізії Нагороджений орденом Червоного Прапору

Капуловський І. Д.

Командир Н стр. Харківської дивізії. Нагороджений цінними подарунками

Саблін Ю. В.

Командир Н стрілк. дивізії. Нагороджений двома орденами Черв. Прапору

Нестеровський Н. А.

к. полковник. Ком. Н стр. дивізії. Нагороджений орденом Черв. Прапору

Городовіков О. І.

Ком. Н кінного корпусу Чер. козацтва. Нагороджений двома орденами Черв. Прапору

Антово-Овсенко

Організатор перемоги Черв. гвардії над білогвардійцями

Дибенко П. Ю.

Нач. постачання Роб. Сел. Черв. Армії, колишн. комкор. на Україні

Князівський П. Ю.

Нач. школи комскладу ім. С. С. Каменева. Нагор. Револуц. почесною зброєю

Іванов П. С.

Ком. Н перекопської див. представ. до нагор. ордена Черв. Прапору

ЧЕРВОНОПРАПОРНИЙ ПОЛК

Нарис Мях. Димного

ХОЧЕТЕ бачити нинішню казарму. То чи не згадаєте Ви при цьому життя армійців царської казарми?

Турбуючись за свою класу, буржуазний письменник, німецький бідо-емігрант А. І. Купрін, збентежив руське дворянство і „вище“ суспільство своєю книгою „Повиднок“, що в свій час зробила багато шестесту.

Помініть моменти інтриг та сварок офіцера, вгляньтесь в казарму царську як вона є.

Біх перед погонями, вічна загроза кулака фельдфебеля за меншу провинку, за нерозуміння заплутаного статуту, за несправедливі, як величати їхні величності та інші потвори з царського дому. Пекельні муки 12-ти годинної муштровки... І в наслідок—симуляція хвороб, втеча з армії, самогубства, а коли не втечуть, хто втік—смертне катування крізь шеренгу.

Якого страхіття не зазнавав тільки затурканий салдат армії Миколи Палкіна.

Трамвай № 5 зупиняється біля самих воріт N-го полку, у кінці Старо-Московської вулиці, кіпчається велике місто, шумірає шум столиці. Менше магазинів і мало прохожих.

Тут за ворітьми офіційно сірими, в двохповерхових коридорах, трохи суворих і солідних, іде своє життя. Життя червоноармійців. Життя розмірене по годинах, повне найточніших пунктів та пунктуальних вимог до самого себе: що встиг, що треба, що треба ще зробити.

О 6-й годині ранку над містом висне зимовий молодший місяць. Але в казармі вже день. Ліжка вже прибрано. Ковдри загорнено уважно й дбайливо під матрац. Червоноармійці митять, чистять одягу і організовано чотами й рядами йдуть на роботу.

О 7-й—снідання. О 8-й годині, розподілившись на рої, червоноармійці приступають до політ-занять. Не над тим, як замилувати покійну Алісу Романову, не над дрібними й особистими справами працюють армійці. Їхні думки трівають інше. Треба знати про зріст збройних сил капіталістичних країн, про майбутню класову війну. Вивчаються доклади Фрунзе, Сталина. Пророблюються постанови з'їзду партії, Рад.

Повільно, методично вводиться червоноармієць в курс повсякденного знання. Політ-задат пояснює вдумано й напружено, домагаючись діаграмами, таблицями.

О 10-й годині перерва. А далі починається муштра. Стріляють вчепившись взимку в стіну. Проводяться заняття теоретичні.

Групами по 10—15 чоловік розподілені червоноармійці в казармі в куточках. Опершись спинною об стіну, дав пояснення командир.

Хлопці (іменно хлопці, а не салдати)—вчепившись в стіну, сидять або стоять і серйозно та уважно слухають за поясненнями.

— Кузенков, скільки важить кулемет Максим.

Кузенков встає з партії, широко усміхається і голосно, намагаючись наслідувати командира, відповідає,

правда, не по військовому хутко, але розсудливо, своїми словами. За це він не дістає стусана в зуби або в живіт, як і не дістає його, коли після занять звертається до командира на „ти“.

Тут—одна сім'я. Є лише старші товариші. Вони знають більше і їх треба слухатись.

Тут розуміння обов'язку межує з мірою напруженості, уважності й відданості тій справі, що їй служать армійці червоної казарми.

О 2-й годині обід. 72 зол. м'яса, 2¹/₂ фун. хліба на день. І щодня різноманітна їжа. По неділях, наприклад, з коштів полку видається білий хліб.

Білий хліб,—чи бачили його салдати білих царів за роки служби?

Але не в цьому суть червоної казарми. І не в тому, що всіх по обіді примушують розлягтися і, наче в санаторії, лягати спати, відпочивати на цілих дві години.

Суть у тім, що з 4-х годин до 6-ти замість колишньої муштровки, стояння „во фронт“—червоноармійці ведуть лабораторну самопідготовку до завтрашніх політзанять, до занять стрілецьких та тактичних.

Суть у тім, що після вечері, о 6-й годині розходяться всі по Ленкуточках або в клуб, де роблять усе, що хочуть.

Суть у наявності цих куточків та клубів, де червоноармійці слухають гучномовці, що передають концерти й доклади, читають газети й книги, пишуть листи до дому. Тут же влаштовуються вечіркі самодіяльності і червоноармійці, як дома показують свої здібності, розважаючи один одного.

Тут, у червоній казармі, червоноармієць почуває себе рівноправним громадянином, що цікавиться всім тим, чим цікавився й поза мурами казарми. Поруч з військовим навчанням він ліквідує в клубі свою неписьменність, попірює в гуртках свій світогляд, щоб потім, повернувшись назад на завод чи на село,—стати корисним членом суспільства.

Чи ж відоме було все це в старій казармі, де людину перетворювали в машину, в бездушний механізм?

О 10-й годині ночі сурмач закликає спати. Сутінь запановує в казармі.

Тільки вартові та чергові ходять розміреним кроком, охороняючи сон товаришів, що погомилися, бо:

— На 10-ті роковини Червоної Армії готують вистави своїми силами.

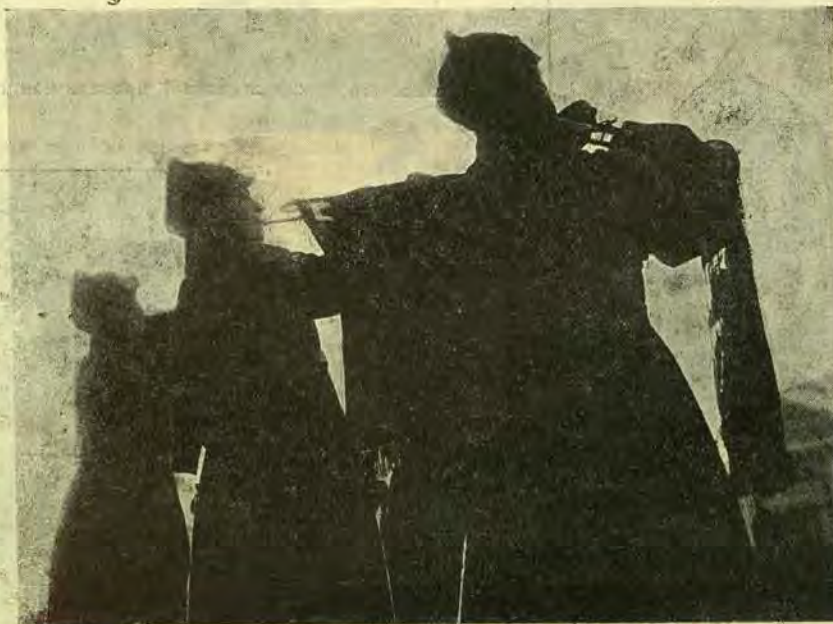
— Готують свою друковану стінгазету.

— Готують брошуру „Історія полку“.

По інших частинах міста ще шумить життя, але в казармі суворо оберігається сон.

Червоноармійці сплять, щоб відпочити від трудового дня, щоб набратися сил для нового, все готуючись до майбутніх боїв під червоним прапором полку з орденом Червоного Прапора за відзнаки на фронті.

Тихо. Блакитна ніч над столицею й казармою.

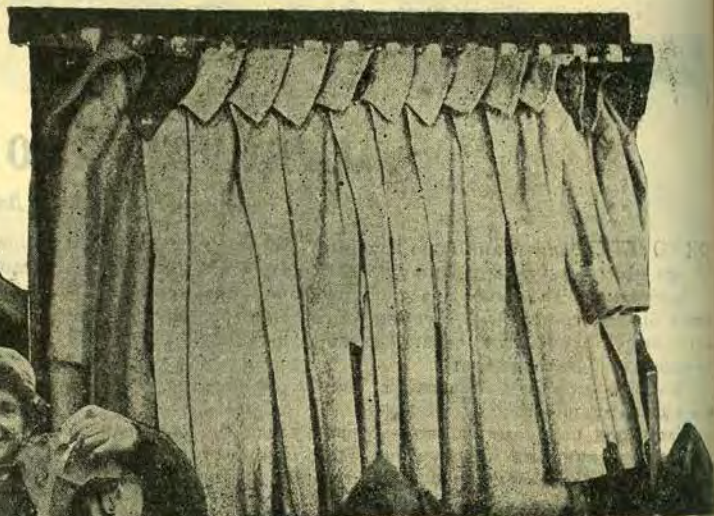
Зоря

Фото А. Борисова

Як живемо,-

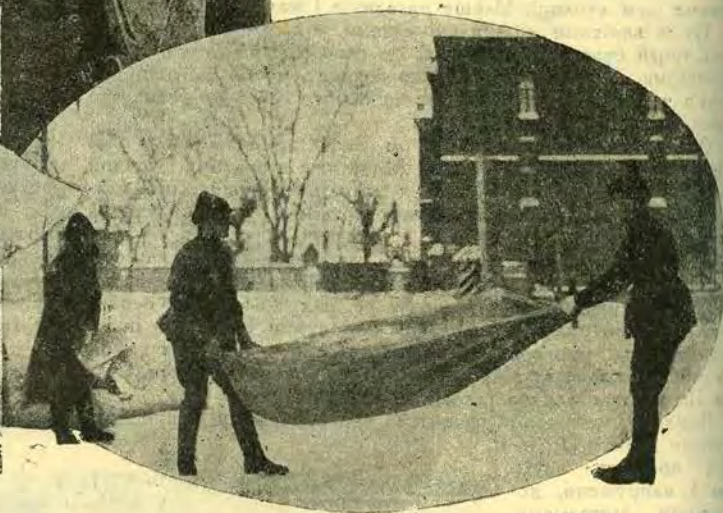
Палити цигарки в касарні не дозволено. Для цього є свій куток. Посередині — новобранець, що тільки що одержав червоноармійський одяг

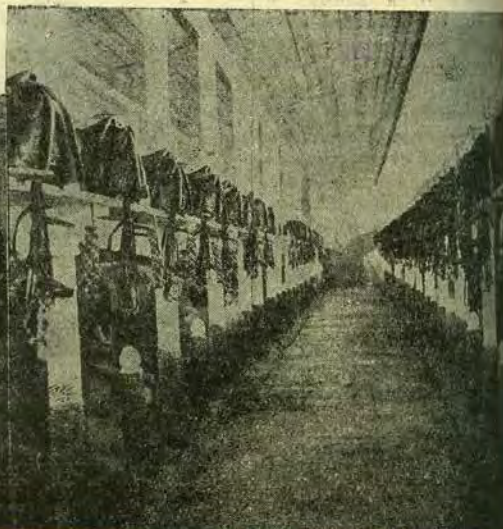
Вішати одяг повинно лише в суворому порядку, за відповідними номерами

Червоноармійці, що закінчили свій строк, несуть до цейсгауза казенні речі

Кожного тижня в касарці провадиться генеральна уборка

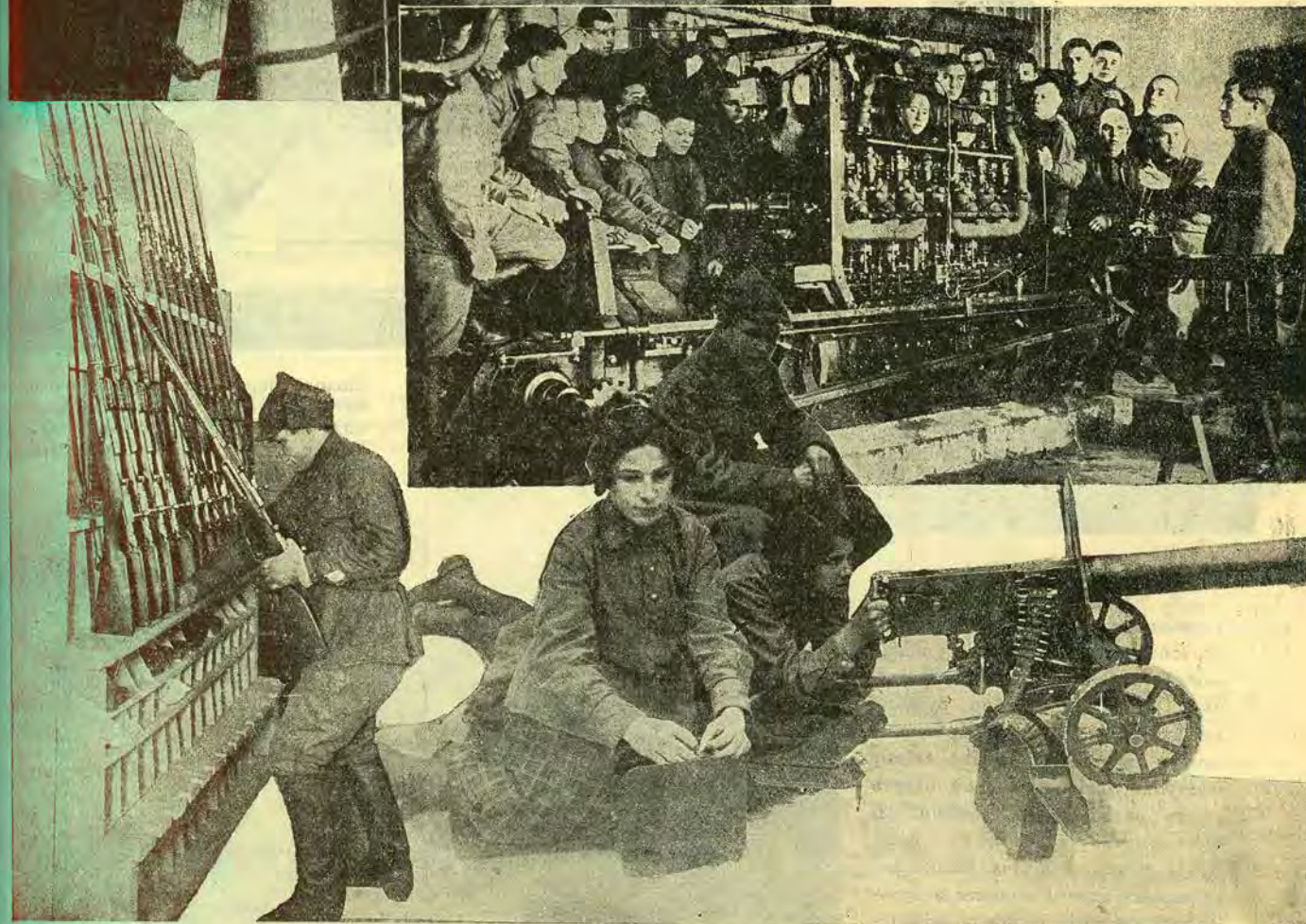

По черзі кожного тижня червоноармійці провадять чистку в касарні. Праворуч—загальний вигляд військової стайні

— ПІРЩИ, КОМО

Червоноармійці на селі під час відпуску працюють на тракторі. Ліворуч молоді бойці за стрілецькими вправами

Черговий червоноармієць впорядковує „піраміду“, де за відповідними номерами стоять рушніці. Праворуч — комсомольці навчаються стрільбі з кулеметів. Вгорі — червоноармійці на учобі по розбірці та збірці танка; фото зроблено під час пояснення інструктора

Вчитись

Молоді червоноармійці в червоному кутку читають газети. Більшість з них — це бувші безпритульні. Зараз вони вже добре грамотні й дисципліновані

У вільні від військової учоби та обов'язків по касарні години червоноармійці мають змогу поширювати свою свідомість в червоному кутку, де гепер бувають доклади на різні теми. Крім бібліотеки вони мають свою стінну газету, де головним чином беруть участь рядові червоноармійці. В червоному кутку завжди свіжі газети та журнали. На наших фотографіях — окремі моменти з культурного життя червоноармійців, їхньої праці в червоному кутковій касарні

Дежурний по бібліотеці видає червоноармійцям книжки

КРИГОЮ ДНІПРА

Нарис Г. Раппепорта

Улейка — зимовий подарунок південної Дніпра під час льодоставу — маленька мігальна рибка, з сардику завбільшки.

Тільки її — „тушка“ — іде на консерви, а в дуску вживають для різних хемічних потреб. Крига на півдні — справа нетривала: поспішають рибалки частіше закинути невід, наловити побільше риб'ячого „зудеркінду“, але як не змагаються — вони як 3—4 неводи не зроблять: не так просто закинути невід під кригу і відловити його до „здойми“.

Звичайно це робиться так: у велику ополонку опускають невід з прив'язаними до його коротких боків „долами“ — великими жердинами; „хохли“ женуть у дві сторони повз ополонку, пробіті по межах певної ділянки річки, до другої ополонки, ближче до берега — „здойми“, де жердини і сходяться.

Часто буває: спорне гак керманіча і хохли — в бік ішли гуляти під кригу — лиха тоді не збуде жся!

Негайно рубають нові ополонки спереду снасти, що тисне, але вона вперто завертає вбік, неначе глузуючи з рибалок.

Ще не один десяток ополонок продірявить крига, поки, нарешті спіймають „утікачку“.

— Тяжка це штука — зимовий невід, — підтверджує досвідчений рибалка, але мириться з неминучістю: — а треба... бо улейка йде.

На пристані човнів, де з наступом тепла рябують різними кольорами і вигадливими надписами різні „Желічки“, „Лідочки“, „Чайки“, „Маргарітки“, — зараз санна

біржа з незмінним „Васьками“, „Зайчакми“, „Стрілками“ і іншими іменнями, що входять у кінські святці.

Для південних мешканців кататись на санях — рідка розвага тут зими майже безсніжні, — всі йдуть на замерзлу річку, — встигнути покататися, а то (борони, боже), повіє теплий вітерець і криги — наче й не було!

На біржі завжди жваво.

— А ну, кому на Гору, в Блешки!

— Сюди, сюди, громадяне, — еропланом долетимо!

— Бреше. У нього не кований!
— Кого на вороному? — Годину в три хвилини робить!
— Він п'яний, не вірте! Шкапа!

— Підходь! Дам ходу крашу ніж пароплав: взмьку пароплав не ходить — крига, а я круглий рік, — закликають візники і прозую і віршами.

За авторитетним означенням старого льодобоя Данила нинішня зима — „самостійна“. І справді: морози держаться весь час і крига товща ніж звичайно в тутешніх місцях — до пів аршина доходить.

Ледве почне світати — вже йдуть портовики на сезонну роботу — лід колоти. Заходять далеко по льоду, кожний до своєї ділянки, позначеної очеретяною затичкою.

Колють від затички до затички. В результаті — величезний квадрат криги відділяється від загального покрову і, підштовхуваний гаками, разом з людьми підпливає до берега.

Тут крижину рубають на невеличкі шматки, витягають їх на лід, де знову ділять на менші шматки, зручні для відвантаження.

Цілий день тягнуться нечисленні крижані каравани, але льодобой Данила все рубають і рубають „кригу“, ніби знають, що в літню спеку півдня їм скажуть: „Спасибі, товариші“.

ДО АРХІТЕКТУРИ ПОЛТАВИ

Нарис Б. Сливки

СЕРЕД буйного розвитку наших міст та містечок, як громадських організмів, що розвиваються під впливом різних географічних, соціально-історичних та політичних умов—ми не помічаємо тої анархії в плануванні залюднених пунктів, що в нас існує. Безвідповідальність в архітектурному оформленні їх давно вже про себе нагадує та вимагає внесення певного корективу.

Проблема будівництва вимагає дослідження та вивчення вимог сучасного побуту—а для цього в першу чергу треба виявити минуле та сучасне архітектурне обличчя нашого міста.

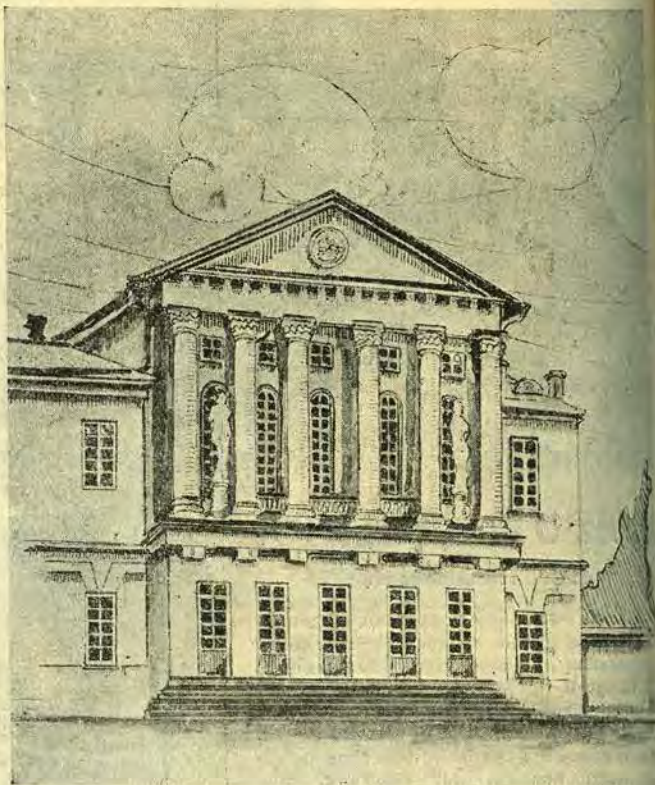
Новий краєзнавчий рух, що висунув цілу низку зовсім сворідних для нашої країни питань вивчення нашого краю—є за порукою, що широкі кола суспільства буде притягнуто до роботи по виявленню правдивого обличчя нашого міста та села.

Дуже цікаво з цієї точки зору глянути на минуле нашого провінціального міста. Особливо багатий матеріал дав минулина Полтава.

Полтава—в повному розумінні цього слова, провінціальный центр глухої провінції. За старих часів була певним осередком цілого поміщицько-хліборобського Лівобережжя зі всіма відомими ознаками свого безтурботного існування.

Провінціальный психіка, що так добре відбилась в архітектурі міста, ще раз довела, що матеріальна культура цілком залежить від певних соціально-економічних умов життя.

Будівництво, як відомо—найбільш консервативна галузь мистецтва—тільки ґрунтовні зрушення громадські та культурні накладають свою руку на архітектурне обличчя того чи іншого міста. Кожна доба кладе своє тавро на наші будівлі.

Найбільш чітко та яскраво цей вплив можна простежити саме на полтавських будівлях.

Перша згадка в старих паперах про Полтаву є в XV віці—довгий час стара Полтава була далеко гіршим містечком, ніж Лубні, Прилука, або Переяслав.

Можливо, що вона так і залишилась би глухою провінцією як би не було відомої „Полтавської баталії“ 1709 року. Коло перемоги Петра I над Карлом XII утворився сворідний культ Полтави. Полтава робиться губерніальним центром. Починається велике будівництво і господарче піднесення Полтави.

Кн. Довгорукий так характеризує місто:

„...Оскільки місто є славним, остільки ж зле воно виглядає зовні. Баталії можуть уславити місто, надати йому бучної слави в діписях, та зробити місто красивим, славнозвісним може одна торгівля, а де ж їй тут бути?“¹⁾

Лубні були містом значно кращим за Полтаву, але перевагу було дано Полтаві.

На губернаторів до Полтави призначали бюрократів з центру (Петербургу), що бачили все ж будівлі таких відомих майстрів, як Растреллі, Монферона та Гваренгі.

Найбільше попрацював над відбудовою міста кн. Куракін. Його думкою було: „сделать Полтаву в малом виде Петербургом“.

Найулюбленишим стилем архітектури тогочасного Петербургу був знаменитий ампір. В цьому стилі в Полтаві є такі будівлі: колишній губернаторський будинок, кол. будинок Окружного Суду, поліційного управління, кол. Дворянський дім, старогубернаторський дім, буд. кадетського корпусу, будинок „Богоугодного Заведення“, Інститут шляхетних пані. Також низка будівель приватних по місту. В Києві—будинок Університету, в Кремінчуці—собор.

При відбудуванні Полтави не було забуто такої важливої справи, як планування к. Олександрівського плацу зі стильним завершенням його—відомою колоною. Круглий плац логічно змагав шпильо, ним і було прикрашено його.

¹⁾ І. Ф. Павловський „Полтава“. Полтава 1910.

Мітник „Слави“ будував відомий архітект тих часів — de Thomon, металові ж оздоби—відомий скульптор

за досконала витриманість стилю, додержана в Полтаві, зустрічається дуже рідко по других містах.

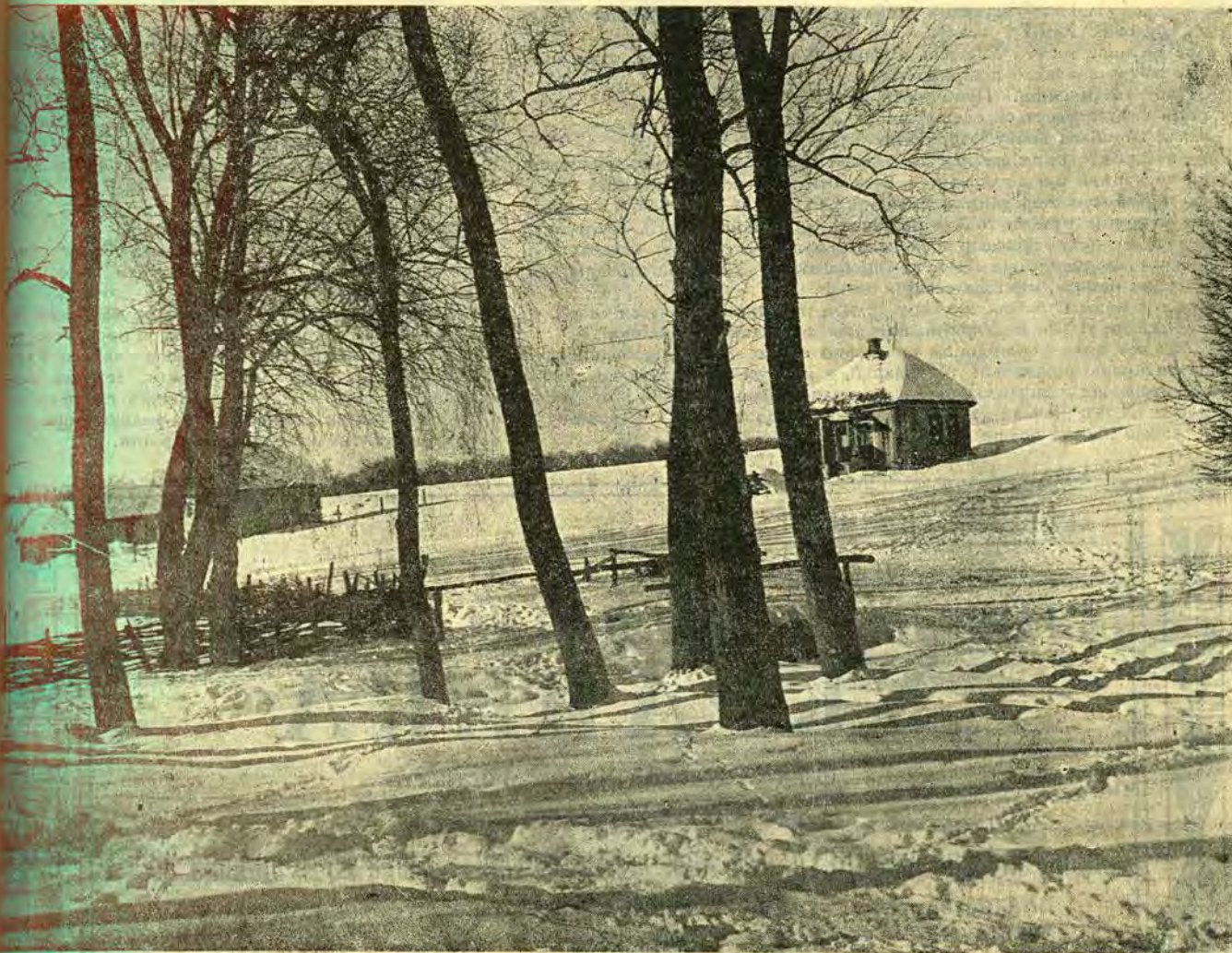
Своє офарбовання будівель стилю ампір та оздоби наслідують міщане для своїх будівель, перетворюючи витриману мішанину.

Треба зауважити цікаве сполучення вимог що до кольорофарбовання будівель ампіра з вдачою нашою українською чисто мазати хату. Кліматичні умовини північної столиці (чутність сонця) вимагає для більшої яскравості білої фарби та різних оздоб певного фону (жовтий, синій)—ця фарба фарбувати будівлі в кольори фону та уникання голої фарби на фасаді й відбилася на загальному вигляді всього міста. Якщо містом, цікаво прослідкувати на будівлях творчість штукатурів та мулярів, що різними карнизми, та зайнятими оздобами остаточно нищать чіткість архітектурного стилю.

РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА „ВСЕСВІТ“

повідомляє читачів, що з першого березня буде розглянено анкети нашого журналу що до конкурсних оповідань і буде визначено премії авторам конкурсних оповідань, друкованих у нашому журналі. Прохання читачів надіслати до зазначеного терміну листівки, розіслані редакцією, а також і надіслати анкети „Всесвіт“.

На околицях Харкова

Фото-етюд С. Криш

Редактор Е. Касяненко

Видавництво „Вісти ВУЦВК“

Укрголовліт 837/кв.

Друкарня ВУЦВК'у „Червоний Друк“

Зам. № 1851—13.500

Варять мильний порошок на заводі „Трудовий Хемік“

„ТРУДОВИЙ ХЕМІК“

ТРОХИ непомітно роставувався на одній з околиць Харкова „Трудовий Хемік“.

В глибині величезного двору розмістилися його будівлі і зовні лише велика кількість ящиків з штампом „Харків, Георгієвська № 16 завод „Трудовий Хемік“, вказують на його продуктивну роботу.

Але це лише зовні. Увійдеш до нього і відразу тебе охоплює напружене життя значного підприємства.

Стукотять машини. Пробігають заклопотані робітники і з окремих цехів заводу несуться специфічні пахощі.

Завод виробляє низку фабрикатів.

У великому приміщенні, де гостро пахне скіпідаром, вариться жовтий та чорний крем для взуття. Булькотить по великих казанах густа рідина, виблискуює жорстяними днищами, на столах коробочки і розміреними звичними рухами ходять робітничі, що заповняють їх кремом.

В другому цеху приємно лоскоче ніс запах „тройного одеколону“, та ванільного порошку, що їх тут виробляється. Далі виготовляються пудра, губна помада, оцетова есенція то-що.

Але головним виробом, що ним цілком слушно пишається завод, є вже відомий не тільки на Україні, порошок до прання „Українка“.

В той час, коли за кордоном вже давно вжито заходів, щоб поперше подішити працю домашньої господарки, а подруге — зберегти коштовні жири, у нас лише минулого року зацікавилися цією справою. І от завод „Трудовий Хемік“ перший виготовив порошок до прання, „Українку“, що за своєю якістю краще мила.

Вальцевз машина, що перемелює одсів „Українка“

Досить будь яку забруджену білизну спочатку прополоскати, а потім виварити в порошок „Українка“ як вона стає багатю чистішою, ніж після прання милом. Аналіз порошку „Українка“, що її було зроблено в лабораторіях ХТІ та Центросоюзу в Москві виявив, що якість по роща „Українка“ вища від закордонного, а також і порошку „Стіроль-інозіт“, що його випускає у нас на продаж приватник.

Всього 4 роки існує „Трудовий Хемік“, але він вже встиг широко зарекомендувати свою високоякісну продукцію.

Його оцетова есенція — майже не має конкуренції і що місяця на Україні і в Криму її продається понад 200.000 флаконів. Його крем для взуття витиснув з ринку продукцію кустарних виробництв. Бзрний вазелін, зубний порошок, вегеталь, запашний гліцерин заводу „Трудовий Хемік“ користуються великим попитом не селі та в робітничих районах України.

ТРЕБУЙТЕ ВЕЗДЕ!!!

ВЗАМЕН МЫЛА И ЩЕЛОКА СТИРАЛЬНО - МЫЛЬНЫЙ ПОРОШОК „УКРАИНКА“

ф-ки „Трудовой Химик“ Гостреста
„ХАРГОСХИМКОМБИНАТ“

Цена за коробку 400 гр.—17 коп.

Содержит мыла 25%, щелока 35%

Вполне заменяет МЫЛО и ЩЕЛОК, не содержит веществ, вредно действующих на кожу. Также незаменим ДЛЯ СТИРКИ БЕЛЬЯ и проч, хозяйственных нужд.

Имеется во всех аптеках, магазинах: САНИТАРИИ и ГИГИЕНЫ
Х. Ц. Р. К и Т. П. О.

Руководствуйтесь способом употребления, указанным на коробке.

ВСЕУКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА ВИДАВНИЧА та КНИГОТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

КНИГО СПІЛКА

Харків, Горянівський пр., № 2, телефон 46-74

НОВА ГРОМАДА

ДВОХТИЖНЕВИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ, КООПЕРАТИВНИЙ, НАУКОВО-

ПОПУЛЯРНИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛ

Виходить за відповідальною редакцією А. Е. ГЕТЛЕРА.

Завідує Редакцією С. П. КРАВЦІВ (КРИГА).

СТАТТІ

з усіх питань практичної кооперативної роботи та сільського господарства

ПОСТІЙНІ ОГЛЯДИ

політичного життя та революційного руху в СРСР та за кордоном

ОПОВІДАННЯ ТА ВІРШІ найкращих сучасних письменників та літературного молодняку, ілюстровані кращими художниками

ЦІКАВІ ІЛЮСТРАЦІЇ

з будівництва та побуту України, СРСР та акордонна політ-хроніка в ілюстраціях

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

На рік 5 крб. — коп.
На півроку 2 крб. 75 коп.
На 3 місяці 1 крб. 50 коп.
Ціна окремого числа. — крб. 30 коп.

НИЗКА ПОСТІЙНИХ ВІДДІЛІВ

Кооперація. Літературний розділ. Сільське господарство. По кооперативній Україні. Книжкова полиця. Новинки науки й техніки. Розвага на дозвіллі. Постійна інформація про нові видання Книгоспілки

ЛИСТУВАННЯ

з читачами й дописувачами. Поради в справі читання й кооперативної самоосвіти

ВИМАГАЙТЕ В УСІХ

КООПЕРАТИВНИХ ТА ІНШИХ КНИГАРНЯХ, КІОСКАХ ТА ГАЗЕТНИХ ЕКСПЕДИЦІЯХ

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

торговля и производства предметов военной и обороны (ПОСТЧЗУ)

ПРАВЛЕНИЕ:
Харьков ад. ВУЦИК'а

ЦЕНТРАЛЬНИЙ СКЛАД
Харьков ул. Свердлова 1

ОТДЕЛЕНИЯ:

Киев, Одесса, Днепропетровск, Луганск, Зинovieвск

Мелкокалиберное оружие русское и заграничное
ПАТРОНЫ

ПРОТИВОГАЗЫ

СТРЕЛКОВЫЕ ПРИБОРЫ

ВОЕННАЯ ЛИТЕРАТУРА

ОТДЕЛ ВОЕННОГО СНАРЯЖЕНИЯ

:: ПОЛЕВЫЕ СУМКИ, КАБУРЫ И Т. П. ::

ИСКУССТВЕННЫЕ ПАЛЬМЫ ОТ 3-х РУБЛЕЙ

высылаются наложным платежом

Конторская ул. (Краснооктябрьск.) № 5 Рыбальченко

БУХГАЛТЕРИЮ

двойн, итал. и америк. изучайте дома по самоучит., в вопрос., ответ. и примерах (7 выпуск. за 1 руб. 50 к. нал. пл.).

А. А. ХМЕЛЬНИЦКОГО

Харьков, Юрьевская, 13.

4-й рік
видаання

ВІДКРИТО ПЕРЕДПЛАТУ
на 1928 рік

4-й рік
видаання

на популярно-науков., ілюстрований сі льсько-господарський журнал для селян

ПОЛТАВСЬКИЙ СЕЛЯНИН

що, як і минулими роками, обслуговуватиме потреби с. г-ва лівобережн. лісостепу України й знайомитиме селян с висновками 18 дослідних станцій, що беруть постійну участь в журналі

В 1928 році журнал виходитиме в значно ширшому обсягові

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

На рік 4 карб. 00 коп.
" 1/2 року 2 " 40 "
" 3 міс. 1 " 25 "
" 1 " — " 50 "

Вимагайте проспекти й № журналу для ознайомлення.

АДРЕСА редакції й контови журналу: Полтава, Пушкінська, 55

ВСЕСВІТ

Переборюючи всі труднощі утворення першого на Україні універсального тижневика і здобувши за минулий рік широке коло

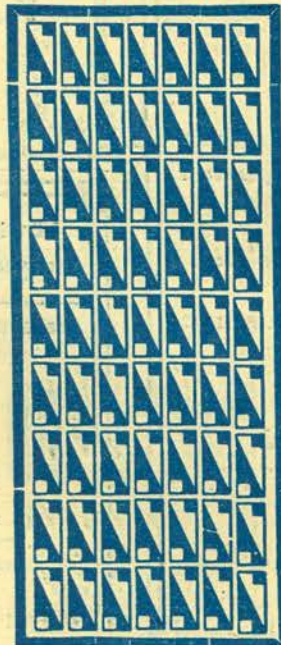
прихильників—читатів, Редакція „ВСЕСВІТА“ цього року ставить собі за завдання всяким чином поліпшувати журнал, для чого й потрібно мати тісний зв'язок з основним колом читачів журналу—з річними передплатниками.

В тій меті в 1928 р. буде широко розвинуто практику конкурсів і розподілено серед річних передплатників премії.

Річні передплатники журналу „ВСЕСВІТ“ на 1928 рік, що надішлють передплату власними поштовими переказами (але не через комісійну агентуру пошти) або безпосередньо здадуть її до Харківської чи окружної контори Видавництва „Вісти ВУЦВК“—і все це до 1 березня 1928 року—визьмуть участь у розподілі преміяльних предметів на суму з розрахунку 400 крб. на 1 тис. річних передплатників.

ПРИЙМАЄТЬСЯ
ПЕРЕДПЛАТА
НА 1928 РІК
НА

УНІВЕРСАЛЬНИЙ
ІЛЮСТРОВАННИЙ
ТИЖНЕВИК

Список преміяльних предметів для річних передплатників опубліковано буде в березні, після вияснення загальної суми і вибору предметів. Пропонуючи для того зі свого боку

модерний радіоапарат з гучномовцем, навушниками й лампами, фотоапарат з належним приладдям, велосипед і столлярний та слісарний струмент,

Контора прохає річних передплатників подати до 1-го березня 1928 р. свої зауваження відносно цих і інших бажаних преміяльних предметів.

Росподіл для річних передплатників відбудеться жеребком 1 квітня 1928 р.

Піврічні передплатники, на тих самих умовах внесення передплати, визьмуть участь у другому розподілі, в другій половині року, коли поновлять передплату на друге півріччя.

Тим, що великого запасу „ВСЕСВІТА“ на 1928 р. друковано не буде, Контора просить річних і піврічних передплатників не гаятися з надсилкою передплати.

КОМПЛЕКТІВ „ВСЕСВІТА“ ЗА 1927 РІК НЕМА.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

на 1 рік—52 прим.—7-20 к., на 1/2 р.—3-60 к., на 3 міс.—1-80 к., на 1 міс.—4-5 номерів 60 коп. Ціна окремого номера—15 коп. Передплата приймається в Головній Конторі—Харків, вул. К. Лібкнехта № 11, в округах по всіх представництвах „Вістей“ та в кожному кіоску залізнич.